

ИЛЯ ВАРШАВСКИ ДВУБОЙ

Превод от руски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

На последното стъпало от стълбата той прескочи праз перилата и като додъвкваше пирожката, се понесе по вестибюла.

Време оставаше съвсем малко, точно толкова, колкото да застане в изходна позиция в началото на алеята, да се отпусне небрежно на скамейката и дочаквайки излизането на второкурсниците, да я покани на футбол. После ще закусят в студентското кафене, а след това... Впрочем какво ще бъде след това, той още не знаеше. В тия работи винаги се осланяше на интуицията си.

Той беше вече мислено в парка, когато от репродуктора се разнесе глас:

— Студентът от първи курс Мухарински, индекс фенотип хиляда триста осемдесет и шест, дроб шестнадесет ем бе, да отиде незабавно при декана на радиотехническия факултет.

Решението трябваше да се вземе мигновено. До спасителната врата оставаха само няколко стъпки. Като изкриви в невероятна гримаса лицето си и разпери с ръце ушите си, той се опита да се промуши покрай анализатора на фенотипа.

— Престанете да се майmunите, Мухарински!

Това вече беше гласът на самия декан.

„Закъснях!“

В течение на нищожна част от секундата аналитичното устройство го фиксира по зададения индекс измежду десетте хиляди студенти и сега изображението на кривящата се мутра красеше телевизионния екран в кабинета на декана.

Мухарински възвърна нормалния си вид, отпусна уши и с все още примижали очи започна да разтрива коляното на десния си крак. Тази манипулация, според намерението му, трябваше да създаде у декана впечатление за внезапно започнал пристъп на ревматизъм.

Като въздъхна дълбоко и все още накуцвайки, той са отправи към втория етаж...

Няколко минути деканът с интерес разглеждаше физиономията му. Мухарински прие отговарящото за случая изражение на тъжна съсредоточеност. Той пресмяташе наум, колко време ще му е необходимо, за да догони тази второкурсница, ако деканът...

— Кажете, Мухарински, имате ли изобщо някакъв интерес в живота си?

По мнението на Мухарински това беше празен въпрос. Той се интересуваше от много неща. Най-напред кого обича повече: Наташа или Муся; второ: възможното положение на „Спартак“ в турнирната таблица; трето: тази второкурсница; четвърто... с една дума, кръгът на неговите интереси беше достатъчно обширен, но струваше ли си да посвещава декана във всичко това.

— Интересува ме професията на инженер-радиотехник — скромно отвърна той.

Това беше почти истина. Целият му жизнен устрем така или иначе беше тясно свързан с пребиваването в студентското градче, където, както е известно, пристигат, за да... и тъй нататък.

— Тогава може би вие ще ми обясните защо в края на втория семестър не сте взели нито един колоквиум?

„Ох, че лошо — помисли си Мухарински, — ще ме изключат, непременно ще ме изключат.“

— Може би спецификата на машинното обучение... — неуверено започна Мухарински.

— Да, именно спецификата — прекъсна го деканът, — вече три обучаващи автомата отказаха да се занимават с вас. На какво разчитате?

Тактически по-правилно беше да счита тоя въпрос за риторичен и да не дава пряк отговор.

Деканът замислено барабанеше с пръсти по масата. Мухарински гледаше през прозореца. Червенокосата второкурсница вървеше по алеята. Крачещият редом с нея дангалак в син анцуг носеше весла. Изглежда, всичко беше ясно. Втория билет за футбол ще трябва да го даде на някоя друга, там винаги има хубавки медички.

— Не бих искал да ви изключа, докато не се убедя в пълната безнадежност на опитите да ви дам инженерно образование.

— Много се радвам — Мухарински оброни глава, — че вие все още вярвате във възможностите ми...

— Ако ставаше дума за вашите възможности, отдавна нямаше да се числите в списъка на студентите. Аз имам предвид възможностите на обучаващите автомати, а в тях аз вярвам, можете да не се съмнявате. Чували ли сте нещо за УПСОВ?

— Разбира се... Това...

Паузата стана мъчителна.

— Разбира се, сте слушали — усмихна се деканът, — нали вие навярно четете всички работи на катедрата по обучаващи автомати. УПСОВ е универсален преподавател с обратна връзка. Надявам се, че знаете какво е обратна връзка.

— Е... в общи линии — внимателно отвърне Мухарински.

— Аз ще демонстрирам УПСОВ на Международния конгрес във Виена. Сега, за да се определят неговите функционални възможности, той обучава контролна група студенти. Никак не ми се ще явно да снижавам средния бал на учениците му, но елементарната честност на учения изисква да го изпробвам на такъв... хм... такъв... е, с една дума, на вас. Накратко казано, включвам ви в състава на контролната група.

— Благодаря.

— Надявам се, че той ще ви влее, макар и минимална доза знания, неговите схеми...

Схемите на кой да е автомат малко интересуваха Мухарински. Докато запазваше на лицето си израз на напрегнато внимание, той мислеше за това, че първото полувреме вероятно вече привършва и че в най-лошия случай Наташа...

— ... По такъв начин по време на обучението вашият мозък съставлява единно цяло с аналитичното устройство на автомата, който непрекъснато мени тактиката на обучение в зависимост от хода на усвояване на материала от студентите. Разбирате ли?

— Разбирам.

— Слава богу! Можете да си отидете!

... Хиляда триста четридесет и второ логическо търсене, шестнадесетият вариант на доказателството на теоремата и отново блокиращото устройство даде сигнал: „Материалът не е усвоен“.

Промяна на тактиката. Отново логично търсене. „Доказателството на теоремата изисква елементарни знания в обема на средното училище.“

Команда: „Да се пристъпи към обучение в началата на алгебрата“.

Сигнал: „Материалът е усвоен посредствено“.

Превключване на доказателство на теоремата. Към края на доказателството сигнал: „Основните знания — забравени“.

Отново команда за превключване, отново логично търсене...

Блясва червен сигнал на таблото: „Прегрято“. От силовия трансформатор се носи дим. Автоматът се изключва.

Мухарински сема от главата си дипола и изтрива потта си. Такова нещо още не му се беше случвало! Сега той даже чувствува симпатия към старичкия електронен лектор-екзаменатор. С него беше несравнимо по-лесно: можеше да проспий цялата лекция, е после просто да не отговориш на въпросите. С УПСОВ не можеш да заспиш! Добре че автоматичната защита от време на време го изключва.

Размишленията на Мухарински бяха прекъснати от звъна на видеофона. На екрана беше деканът.

— Защо бездействувате?

— Автоматът се охлажда.

За нещастие на таблото светна зелена лампичка. Мухарински въздъхна и закрепил на главата си дипола.

Отново логично търсене и в мозъка на Мухарински проблясват ненавистните му уравнения. Той се опитва да се бори с автомата, като си мислеше какво би било, ако Дементиев не беше улучил вратата в края на второто полувреме, представяше си второкурсницата в най-съблазнителни положения, но все безрезултатно.

... Логическо искане, сигнал, команда, превключване, изменение на тактиката, сигнал, логично търсене...

Изминаха седем дни и, о, чудо! Обучението вече не се струваше така мъчително на Мухарински. Автоматът също видимо се бе приспособил към него. Все по-рядко проблясваше сигналът за прегряване.

Измина още една седмица и отново високоговорителите разнесоха по зданието на института:

— Студентът от първи курс Мухарински, индекс фенотип хиляди триста осемдесет и шест, дроб шестнадесет ем бе, вика ви деканът на радиотехническият факултет.

Този път той не се криеше от всевиждащите очи на фенологичния анализатор.

— Поздравявам ви, Мухарински — рече деканът, — вие проявихте необикновени способности.

За пръв път в живота си Мухарински почервеня.

— Смятам — скромно отвърна той, — че по-правилно би било да говорим за удивителните способности на УПСОВ, това е наистина

забележително изобретение.

— Когато говорех за вашите способности, имах предвид именно вас, а що се отнася до УПСОВ, двуседмичното общуване с вас не мина безнаказано за него. Сега това не е обикновен автомат, а някакъв Дон Жуан, Казанова или за да разберете по-добре, просто женкар. Той поставя високи оценки само на привлекателните студентки. Освен това стана ревностен футболен запаянко и въввече в тая история цялата контролна група студенти. Изхайлази се до крайния предел. Утре ще го демонтираме, а вас, сам разбирате...

— Разбирам. Желая ви по-нататъшни успехи в обучението на тези... хм... е, с една дума, студентите.

Като направи нисък поклон, Мухарински тръгна към вратата.

— Къде?

— Как къде? Да си купя билет, за да отпътувам в къщи. Нали ме изключвате?

— Ние действително ви изключваме от списъка на студентите, но ви назначаваме старши лаборант в катедрата по обучаващи автомати. Отсега нито една машина с обратна връзка няма да излезе от стените на лабораторията, докато не издържи двубой е вас. За нас вие сте истинска находка!

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 53/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.